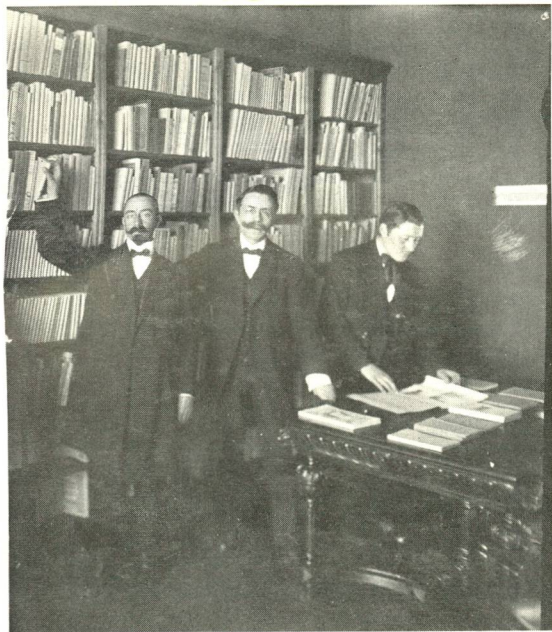

VOLKSOPBEURING, een verzorgingsorganisatie tijdens de Eerste Wereldoorlog ten behoeve van de Vlamingen die in behoeftige of andere buitengewone omstandigheden (zoals krijgsgevangenschap) waren geraakt.

Teneinde de nood van de Belgische bevolking te verlichten was een Nationaal Hulp- en Voedingscomité in het leven geroepen. Deze organisatie had de voedselvoorziening in handen, voorzover die afhankelijk was van de door de Belgische regering te Sainte-Adresse bij Le Havre gefinancierde Amerikaanse import. De leiding van dit comité was in handen van anti-flaminganten in het algemeen en anti-activisten in het bijzonder. Vandaar dat naast dit Belgische comité in 1915 de organisatie Volksofbeuring ontstond, die de materiële noden der Vlamingen ter harte nam en tevens bijstand van geestelijke en zedelijke aard bedoelde te verlenen. Het initiatief in dezen was uitgegaan van dr. August Doussy te Kortrijk. Op 2 oktober 1915 richtte hij, samen met de Gertenaren dr. Reimond Speleers en Hippoliet Meert tot dr. Ecker, president der Zivilverwaltung in Oost-Vlaanderen en een warm vriend der Vlamingen, het verzoek om de afdeling Gent van het Algemeen Nederlands Verbond als bijzondere vereniging onder de naam Volksofbeuring te erkennen. Zij zou zich dan gaan bezighouden met kinder- en zuigelingbescherming, volksvoeding en -kleding, financiële hulp, bijstand aan oorlogsverminkten, oorlogsweduwen en -wezen. Op 18 april 1916 werd Volksofbeuring in het etappengebied en op 2 september 1916 in geheel bezet België officieel toegelaten; in feite waren de activiteiten reeds maandenlang in volle gang. Vooral nadat te Antwerpen een algemeen secretariaat was ingesteld onder de bekwame leiding van Karel Angermille, flamingant en graankoopman, werden de werkzaamheden een succes. De stichting was bij vele Vlamingen populair, omdat het bij Volksofbeu-

Inhuldiging van het nieuw lokaal van Volksopbeuring te Vilvoorde (15 mei 1918)

Boekerij Volksopebeuring, afdeling Brussel (1918). Van links naar rechts: Cornelis, K. Angermille en J. van der Leest.

ring eenvoudig en gemoedelijk toeging. Medio 1917 had zij 75 kantoren in bezet België. Duizenden pakketten werden verzonden naar krijgsgevangenen in Duitsland.

Veel steun werd uit Nederland ondervonden. Daar was een Hollandsch Steuncomité in het leven geroepen, op initiatief van de uitgeweken Vlaming Leo Meert en de Nederlander Leo Simons, directeur van de Wereldbibliotheek en een groot vriend van de Vlamingen. Ere-voorzitters van dit Hollandsch Steuncomité werden mgr. H. van de Wetering, aartsbisschop van Utrecht, jhr. mr. A.F. de Savornin Lohman, minister van staat, en Th. van Welderen baron Rengers, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. In de raad van bijstand zaten tal van vooraanstaande figuren, zoals H. Colijn, mr. W. H. de Beaufort, mr. V.H. Rutgers en A.W.F. Idenburg. Na korte tijd trad mgr. Van de Wetering als ere-voorzitter af, vermoedelijk onder indruk van de stemming die in Nederland tegen Volksopebeuring werd gemaakt door Frans van Cauwelaert. Met het activisme ging Volksopebeuring ten onder; nog in de nazomer van 1918 was deze organisatie in werking.

De initiatiefnemers en medewerkers op de verantwoordelijke posten waren merendeels activisten en voorzover zij zich niet uit de voeten gemaakt hadden, kregen zij dan ook meestal met het Belgisch gerecht te doen.

LITERATUUR: K. Angermille. *De lotgevallen van een activist. Van Antwerpen naar Antwerpen 1914-1929* (1923); - A.L. Faingnaert, *Verraad of Zelfverdediging?* (1933); - A.W. Willemsen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940* (1969, tweede uitgave).

LAMMERT BUNING